

MEMORANDUMUL CU PRIVIRE LA POLITICILE ECONOMICE ȘI FINANCIARE

A. Introducere

1. În ultimii patru ani, performanța puternică a creșterii economice din Moldova a marcat trecerea de la un deceniu de declin economic și agravare a sărăciei la o etapă de ascensiune economică și îmbunătățire a standardelor de viață. În perioada anilor 2001-2004, PIB real s-a majorat cu peste 30 procente și rata sărăciei absolute s-a redus cu 41 procente, constituind 27 procente în anul 2004. Inflația, chiar dacă puțin mai mare decât obiectivele propuse, determinată atât de factori externi, cât și interni, a fost menținută la un nivel sub zece procente. Cursul de schimb al monedei naționale a rămas stabil, iar rezervele Băncii Naționale au crescut considerabil. Creșterea economică robustă, cât și stabilirea limitelor prudente la împrumuturile externe a permis reducerea raportului datoriei publice și a datoriei garantate de stat de la 79 procente din PIB în 2000 la cca. 33 procente din PIB în 2005.

2. Aceste realizări au devenit posibile în contextul menținerii unor politici fiscale prudente, având drept scop îmbunătățirea administrării fiscale. Veniturile fiscale în perioada anilor 2001-2005 au crescut cu mai mult de 6 puncte procentuale din PIB. Cu toate că începând cu anul 2002, cotele impozitului pe venitul persoanelor fizice și juridice au fost reduse treptat, încasările pe aceste tipuri de impozite, atât în valoare nominală cât și în valoare reală, au continuat să crească.

3. În pofida realizărilor evidente, nivelul PIB-ului pe cap de locuitor rămâne a fi în continuare scăzut, în timp ce standardele de viață sunt net inferioare celor din Uniunea Europeană. Aceasta a determinat o emigrare masivă a forței de muncă, fenomen care impune noi probleme atât de ordin social, cât și de ordin macroeconomic. Conform datelor recensământului din 2004, cca. 371 mii (19 procente din forța de muncă) cetățeni ai Moldovei se aflau la lucru peste hotarele țării. Volumul remitențelor, estimat la aproximativ 30 procente din PIB, stimulează creșterea consumului și, totodată, complică promovarea politicii monetare și valutare eficiente. Concomitent, fenomenul emigrării afectează sustenabilitatea sistemului de pensionare, prin faptul că duce la diminuarea bazei de formare a primelor de asigurare socială obligatorie.

4. În conformitate cu obiectivele formulate în Strategia de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei (SCERS) și în Planul de Acțiuni Republica Moldova – Uniunea Europeană, Guvernul și Banca Națională își asumă angajamentul de a promova creșterea economică bazată pe sporirea productivității și a competitivității producției autohtone. În aceasta ordine de idei, Guvernul va depune eforturi necesare pentru accelerarea ritmului reformelor structurale care să conducă la asigurarea unei creșteri economice durabile, bazate pe sporirea investițiilor în sectorul privat, stimularea concurenței, eficientizarea administrației publice și ameliorarea mediului de afaceri.

5. Întru realizarea acestei agende de reformare ambițioase, Guvernul Republicii Moldova contează pe suportul tehnic și financiar din partea comunității internaționale.

B. Evoluții macroeconomice recente

6. Pe parcursul anului 2005 au fost menținute stabilitatea macroeconomică și creșterea robustă. PIB-ul real a înregistrat o creștere de cca. 7 procente, iar nivelul inflației a înregistrat o reducere până la 10 procente (decembrie 2004 comparativ cu decembrie 2005). A fost menținută politica fiscală austeră, veniturile acumulate la bugetul public național au crescut cu cca. 3 puncte procentuale din PIB în comparație cu anul 2004. Excedentul bugetului public național a crescut cu cca. 1½ procent din PIB, parțial datorită faptului că Guvernul a deschis un cont special de acumulare a mijloacelor financiare destinate diminuării arrieratelor la plata datoriei externe față de creditorii-membri ai Clubului de la Paris. Mai mult ca atât, în anul 2005, Guvernul a

inițiat, pentru prima dată după obținerea independenței, procesul de rambursare a creditelor interne obținute anterior de la Banca Națională a Moldovei (în sumă de 127 mil. Lei, sau 0,3 procente din PIB).

7. Procesul de elaborare a bugetului s-a îmbunătățit grație implementării cadrului de cheltuieli pe termen mediu (CCTM) și elaborării unei sinteze de estimări a bugetului public național consolidat, care cuprinde bugetul de stat, bugetele unităților administrativ-teritoriale, bugetul asigurărilor sociale de stat și fondurile obligatorii de asistență medicală, precum și fondurile extrabugetare. În scopul extinderii bazei fiscale, au fost eliminate facilitățile fiscale acordate la plata TVA în agricultură, pentru importul și livrarea pesticidelor și îngrășămintelor minerale, utilajului, tehnicii și pieselor de schimb. La medicamente în locul scutirii a fost introdusă cota TVA de 8 procente.

8. În lipsa finanțării externe pentru susținerea bugetului, cheltuielile pentru deservirea datoriei externe au devenit o povară serioasă pentru buget, ajungând la 40 procente din veniturile bugetului de stat. Pe parcursul anilor 2003-2005, bugetul public național a înregistrat excedente primare în mărime de cca. 2½ procente din PIB, iar indicatorii datoriei externe s-au îmbunătățit semnificativ. Deși datoriile externe față de creditorii comerciali și față de unii din creditorii oficiali bilaterali au fost achitate, totuși Guvernul nu a fost în stare să recurgă la achitarea sumei principale sau să achite datorii față de creditorii-membri ai Clubului de la Paris.

9. Principala provocare a politicilor monetare pe parcursul anului 2005 a fost diminuarea presiunii fluxului de valută străină. Aceste fluxuri de valută străină au fost alimentate în cea mai mare parte din remitențe și au produs un impact simțitor asupra nivelului inflației și a cursului de schimb. Pe parcursul anului 2005 s-a menținut o presiune în sensul aprecierii cursului de schimb a monedei naționale. Ca urmare, BNM a fost nevoită să depună eforturi considerabile pentru a readuce nivelul inflației de la aproximativ 15 procente în primul trimestru la o cifră sub zece procente la sfârșitul anului (în pofida majorării semnificative a prețurilor în sectorul energetic).

10. BNM a menținut un regim flotant a cursului de schimb și a intervenit pe piața valutară doar în scopul neadmiterii fluctuațiilor excesive a monedei naționale. Pe parcursul anului 2005, cursul real al monedei naționale a înregistrat o apreciere cu 2,4 puncte procentuale comparativ cu luna decembrie 2004. Rezervele valutare au sporit cu aproape 130 milioane dolari SUA la sfârșitul lunii decembrie 2005, acoperind circa 2,2 luni de import prognozat.

11. Între timp, vulnerabilitatea externă a țării a continuat să se accentueze. Preponderent, datorită impactului produs de majorarea prețurilor la resursele energetice, deficitului balanței comerciale pe parcursul anului 2005 a crescut cu aproape 9 puncte procentuale din PIB. Această deteriorare a fost parțial compensată din contul altor articole, determinând o creștere a deficitului contului curent cu cca. 4 puncte procentuale din PIB. Gradul de diversificare a piețelor la export rămâne destul de redus, ceea ce demonstrează dependența continuă de piețele tradiționale ale CSI, care în anul 2005 au absorbit cca. 51 procente din totalul exporturilor din Republica Moldova (piețele UE au absorbit doar cca. 30 procente). Relațiile comerciale au fost, de asemenea, complicate pe parcursul anului 2005, datorită restricțiilor impuse de Federația Rusă la importurile de carne și a produselor agricole din Moldova.

12. Pe parcursul ultimilor ani a fost menținută stabilitatea sectorului bancar. În baza aprecierii date de misiunea FSAP din 2004, Parlamentul a adoptat modificările și completările la Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei și Legea Instituțiilor Financiare în scopul racordării mai bune a acestor legi cu prevederile directivelor bancare ale Uniunii Europene și practicilor moderne în domeniul activității băncilor centrale. Misiunea FSAP a ajuns la concluzia că indicatorii de stabilitate a sectorului financiar sunt suficient de durabili și că, în linii generale, Moldova respectă principiile de bază ale Comitetului Basel pentru o supraveghere bancară efectivă. În general, sectorul bancar demonstrează niveluri impresionante de venituri, capitalizare și lichiditate, cât și un nivel redus de active neperformante. Diversele teste analitice și de stres aplicate de BNM nu au depistat vulnerabilități sistemice în cadrul sectorului bancar.

C. Obiectivele programului

13. Obiectivele de bază ale programului Guvernului pe termen mediu sunt formulate în Strategia de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei (SCERS) și în Planul de Acțiuni Republica Moldova – Uniunea Europeană, având ca scop atingerea Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului. Aceste planuri presupun crearea condițiilor pentru asigurarea unei creșteri economice durabile și cuprinzătoare în scopul reducerii sărăciei în Moldova.

14. Guvernul este conștient că la moment consumul reprezintă sursa majoră a creșterii PIB, în timp ce creșterea productivității urmează să devină forța motrică a creșterii. La rândul ei, creșterea productivității și competitivității economiei naționale poate fi asigurată doar prin îmbunătățirea mediului investițional, reabilitarea infrastructurii (inclusiv prin majorarea investițiilor de stat), deetatizarea și eficientizarea utilizării fondurilor rămase în proprietate publică.

15. Elaborarea și realizarea unui program de reforme structurale cuprinzătoare și asigurarea promovării unor politici eficiente în continuare, vor fi facilitate de modernizarea administrației publice centrale, optimizarea procesului decizional, îmbunătățirea managementului finanțelor publice și perfecționarea managementului resurselor umane, inclusiv prin reformarea sistemului de salarizare în sfera bugetară.

16. Programul macroeconomic pentru următorii trei ani își propune menținerea inflației la nivelul de o singură cifră, cu aducerea acesteia la aproximativ 7 procente la sfârșitul anului 2008. Cu excepția anului 2006, deficitul bugetar nu va depăși 0,5 procente din PIB, deficitul contului curent se va menține în jurul cifrei de 5 procente din PIB. BNM va tinde spre menținerea rezervelor valutare internaționale la un nivel acceptabil pentru acoperirea a cel puțin trei luni de import la sfârșitul anului 2008. Guvernul asumă angajamentul de a normaliza relațiile financiare cu creditorii-membri ai Clubului de la Paris, inclusiv prin solicitarea restructurării datoriei.

17. Guvernul intenționează să monitorizeze în de aproape evoluția sărăciei și să accelereze reformele sistemului de asistență socială care, de rând cu sprijinul partenerilor internaționali pentru dezvoltare și creșterea economică robustă, vor permite diminuarea în continuare a acestui fenomen în conformitate cu SCERS.

D. Politica fiscală

18. Politica fiscală pentru următorii ani este orientată la încurajarea creșterii economice și asigurarea sustenabilității datoriei. Programul prevede în 2006 un deficit al bugetului în sectorul public de 0,8 procente din PIB, urmat de un deficit al bugetului public ce nu va depăși 0,5 procente din PIB în perioada 2007-2008. Mijloacele care vor fi disponibilizate în urma restructurării datoriei externe prin Clubul de la Paris vor fi direcționate pentru scopurile reducerii sărăciei. Ca și în anii precedenți, se presupune obținerea unui excedent bugetar primar care să fie utilizat pentru efectuarea plăților externe. În acest scop, vor continua eforturile de: (i) îmbunătățire a administrării fiscale, (ii) raționalizare a cheltuielilor discreționare, (iii) raționalizare a înlesnirilor fiscale, și (iv) îmbunătățire a accesului la resurse concesionale externe. În pofida acestor intenții ambițioase de a menține o politică fiscală austeră, eforturile Guvernului pot fi compromise de șocuri externe, cum ar fi cele legate de creșterea prețurilor la resursele energetice. În acest caz, ar putea fi necesară revizuirea mărimii deficitului bugetar, prin consultări cu personalul FMI.

19. După creșterea ascendentă a veniturilor în anii 2004 - 2005, se așteaptă că veniturile fiscale în următorii trei ani vor constitui aproximativ 32 procente din PIB. În luna ianuarie a anului 2006 au fost reduse impozitele pe venit și au fost eliminate facilitățile fiscale acordate la plata TVA în sumă de 300 mil. lei, iar cotele accizelor la unele mărfuri au fost indexate în corespundere cu rata inflației. Se preconizează că veniturile bugetului public național vor rămâne la nivelul de circa 37 procente din PIB pe parcursul perioadei de program.

20. Un obiectiv important al cadrului de cheltuieli pe termen mediu este identificarea resurselor în vederea majorării investițiilor publice. Acest obiectiv se va realiza atât prin raționalizarea cheltuielilor în baza recomandărilor studiului cheltuielilor publice, studiu realizat cu suportul Băncii Mondiale în anul 2006, cât și prin asigurarea unui acces mai mare la resurse externe concesionale. Cheltuielile sociale nu se vor diminua pe parcursul perioadei de program. De asemenea, vor continua eforturile de îmbunătățire a planificării strategice a cheltuielilor publice pentru asigurarea acoperirii financiare a priorităților SCERS.

21. Guvernul, cu asistența tehnică acordată de FMI, va continua eforturile de elaborare și realizare a unei reforme complexe a administrării fiscale, care va fi orientată spre reducerea poverii administrative a sistemului fiscal, ca modalitate de stimulare a dezvoltării afacerilor. Strategia, care va fi adoptată până la 30 septembrie 2006, se va concentra asupra abordării controalelor și percepției forțate din punct de vedere a riscurilor, îmbunătățirii procesului de restituire a TVA și promovării utilizării metodelor indirecte de apreciere a obligațiilor fiscale, inclusiv ca modalitate de combatere a facturării sub prețul mărfii la efectuarea operațiunilor de comerț extern.

22. Autoritățile afirmă intenția sa de a promova mărirea tarifelor achitate de gospodăriile casnice, întreprinderile și instituțiile bugetare pentru acoperirea majorării prețurilor la resursele energetice importate. Cu toate acestea, majorarea în continuare a prețurilor la resursele energetice poate duce la creșterea cererii pentru acordarea subvențiilor suplimentare gospodăriilor casnice sărace, ceea ce va necesita ajustări, în cadrul deficitului bugetar convenit. În acest sens, Guvernul contează pe suportul FMI și Băncii Mondiale în evaluarea impactului social potențial al creșterii prețurilor la resursele energetice asupra economiei, și a impactului acestui fenomen asupra sărăciei, precum și în elaborarea unor mecanisme eficiente de subvenționare.

23. În 2005, situația financiară a bugetului fondului de asigurare socială s-a deteriorat. Într-o măsură oarecare, această deteriorare rezultă din majorarea pensiilor la finele anului 2004. În ianuarie 2006, Guvernul a lansat procesul de reformare a sistemului de pensionare pentru lucrătorii sectorului agricol și a inclus judecătorii și procurorii în sistemul public de asigurări sociale de stat. Autoritățile s-au angajat să implementeze sistemul de evidență individuală a contribuțiilor de asigurări sociale de stat. În scopul asigurării stabilității financiare a bugetului asigurărilor sociale, până în anul 2008 se va efectua trecerea la calcularea beneficiilor, inclusiv a pensiilor, reieșind din contribuțiile de asigurări sociale transferate la bugetul asigurărilor sociale de stat de către solicitant. Între timp, până la 31 decembrie 2006, Guvernul, cu asistența tehnică acordată de instituțiile financiare internaționale, va elabora un plan pentru asigurarea stabilității financiare a Casei Naționale de Asigurare Socială pe termen mediu (începând realizarea acestui plan în ciclul bugetar din 2008).

E. Politici monetare și financiare

24. Începând cu 2006, Banca Națională a Moldovei va orienta politica monetară spre menținerea stabilității prețurilor în limitele unei singure cifre, recunoscând că, ca urmare, ar putea fi necesar de a majora ratele dobânzii și ar putea să sporească fluctuațiile cursului valutar. Actualmente, Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei atribuie BNM responsabilitatea pentru asigurarea stabilității monedei naționale, ceea ce poate fi interpretat ca asigurarea fie a stabilității cursului de schimb, fie a stabilității prețurilor. În scopul eliminării problemei obiectivului dublu, până la 31 iulie 2006 Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei va fi modificată astfel, încât să fie clar că obiectivul principal și responsabilitatea BNM constă în asigurarea stabilității prețurilor. De asemenea, legea modificată va fortifica independența Băncii Naționale prin interzicerea creditării directe a Guvernului și prin consolidarea independenței membrilor Consiliului de Administrație al BNM la exercitarea funcțiilor și atribuțiilor lor. La următoarea oportunitate, autoritățile intenționează să sugereze introducerea modificărilor în

Constituție, având drept scop atât includerea unei referințe explicite privind independența Băncii Naționale a Moldovei, cât și clarificarea rolului BNM în exercitarea politicii monetare.

25. Autoritățile intenționează să promoveze o politică monetară mai restrictivă în scopul atingerii nivelului ratei inflației stabilit pentru 2006. Se preconizează creșterea bazei monetare la un nivel de 16 procente (decembrie 2005 comparativ cu decembrie 2006). În acest context, BNM va continua aplicarea metodelor indirecte ale politicii monetare, cum ar fi licitații de depozite și operațiuni pe piață deschisă, în scopul atingerii obiectivului privind rata inflației. Întru susținerea acestui obiectiv, până la 31 martie 2006 Guvernul va transfera depozitele bugetului de stat (care nu includ conturile fondului social, a fondului asigurărilor obligatorii în medicină, a fondurilor extrabugetare și de venituri speciale, precum și suma de până la 100 milioane de lei rezervată pentru deservirea datoriei externe) din băncile comerciale la BNM. În decursul anului 2006, BNM va fi pregătită pentru promovarea în continuare a politicii monetare restrictive în cazul în care consultările cu personalul FMI vor indica necesitatea acesteia pentru atingerea obiectivului privind rata inflației. În vederea sporirii capacității BNM de a desfășura operațiunile pe piață deschisă, Guvernul împreună cu BNM și cu asistența tehnică acordată de FMI, vor studia oportunitatea convertirii stocului creditelor directe nerambursate acordate Guvernului de BNM până în 2004 în hârtii de valoare vandabile cu scadență ce corespunde nivelului de sustenabilitate a datoriei publice.

26. Banca Națională va depune în continuare eforturi pentru asigurarea stabilității sectorului financiar și promovarea dezvoltării durabile a sectorului bancar. În special, în 2005 au fost adoptate modificările la legislație, în scopul implementării recomandărilor misiunii FSAP, inclusiv referitor la reducerea plafonului, la atingerea căruia acționarii băncilor trebuie să fie evaluați din punctul de vedere al aptitudinii profesionale și a bunei credințe (*fit and proper*). Cadrul legislativ revăzut solicită ca testul *fit and proper* să fie aplicat la orice schimbare a cotei acționarului, ceea ce va permite fortificarea capacității BNM de a asigura protecția contra creditării persoanelor afiliate sau acționarilor care acționează prin înțelegere reciprocă.

27. În conformitate cu recomandările misiunii FSAP, Guvernul elaborează o strategie „de ieșire” pentru băncile în care statul deține o cotă semnificativă, inclusiv Banca de Economii (BEM). Astfel, intenția Guvernului este de a privatiza Banca de Economii prin atragerea unui investitor bancar strategic care va aduce noi tehnologii, va consolida managementul, va aduce un flux nou de capital în bancă și va stimula concurența în sistemul bancar a Moldovei. Guvernul va da start acestui proces prin evaluarea independentă a valorii de piață a BEM, care va fi efectuată de o companie internațională cu renume (concursul pentru selectarea evaluatorului independent va fi anunțat la 1 mai 2006 cu depunerea ofertelor până la 31 august 2006 și selectarea companiei câștigătoare până la sfârșitul anului curent) și finalizată în 2007. Între timp, nici Guvernul și nici BNM nu vor acorda băncii regim preferențial, inclusiv în ceea ce privește impozitarea, reglementarea prudențială sau accesul la resurse.

28. Guvernul și Banca Națională a Moldovei va realiza în continuare măsurile prevăzute în SCERS și în Planul de Acțiuni RM – UE în domeniul financiar–bancar. În special, Moldova rămâne pe deplin fidelă eforturilor globale de combatere a spălării banilor și finanțării terorismului. În aceasta ordine de idei, autoritățile intenționează să elaboreze un plan complex de consolidare a regimului combaterii spălării banilor și finanțării terorismului. Pentru acest scop, va fi solicitată asistență din partea Comitetului MONEYVAL și FMI. În perspectiva apropiată, până la 31 martie 2006 va fi modificată Legea cu privire la Combaterea Spălării Banilor și Finanțării Terorismului, care va solicita întocmirea de către instituțiile financiare a rapoartelor privind tranzacțiile suspecte – indiferent de faptul că sunt efectuate de rezidenți sau nerezidenți – și prezentarea acestora Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției (CCCEC).

F. Reforme structurale

29. Obiectivul principal al programului constă în clarificarea rolului statului în economie. În acest context, pilonii reformelor structurale promovate de Guvernul Republicii Moldova sunt: (i)

reforma administrației publice; (ii) reforma regulatorie; (iii) eficientizarea managementului finanțelor publice; și (iv) deetatizarea și îmbunătățirea gestionării patrimoniului public.

Reforma administrației publice

30. Un efort major în contextul reformelor structurale îl reprezintă reforma administrației publice centrale, cu scopul instituirii unui sistem al administrației publice centrale care să activeze în conformitate cu principiile de bună guvernare din țările-membre ale Uniunii Europene. Reforma în cauză presupune reorganizarea administrației publice centrale, optimizarea procesului decizional și perfecționarea managementului resurselor umane. Strategia de Reformare a Administrației Publice Centrale a fost elaborată în a doua jumătate a anului 2005, în cadrul unui proces care s-a bucurat de implicarea părților interesate, inclusiv partenerii internaționali pentru dezvoltare. Strategia a fost adoptată de Guvern în luna decembrie. Strategia presupune (i) redefinirea competențelor și atribuțiilor organelor centrale de specialitate ale administrației publice, și (ii) reconfigurarea structurii și funcțiilor executivului central pentru a asigura atingerea priorităților Guvernului. A fost efectuată prima etapă a reformei administrației publice - analiza funcțională a ministerelor și a autorităților administrației publice centrale cheie și analiza procesului decizional în administrația publică centrală. Va urma etapa a doua (a se finaliza până la 31 decembrie 2006) a analizei funcționale a autorităților administrației publice la nivel central (care nu au fost acoperite în cadrul primei etape), precum și a serviciilor publice desconcentrate în teritoriu. În baza rezultatelor analizei funcționale, Guvernul va propune modificări la numărul de personal din instituțiile publice individuale, recunoscând necesitatea reducerii personalului în unele din instituțiile publice și completării cu personal suplimentar în altele – îndeosebi, în scopul facilitării procesului de cooperare cu instituțiile europene.

31. Strategia prevede elaborarea proiectului de Lege a Serviciului Public, care urmează să reglementeze: (i) funcționarea organului administrativ central responsabil de gestionarea personalului în cadrul serviciului public; (ii) angajarea și promovarea în serviciul public pe bază de concurs; (iii) separarea funcțiilor politice de cele administrative. Proiectul Legii va fi prezentat în Parlament până la 31 decembrie 2006. Strategia presupune, de asemenea, elaborarea și aprobarea de către Guvern până la 30 septembrie 2006 a Codului etic al funcționarului public. Guvernul își afirmă intenția de a implementa treptat Legea Salarizării în Sectorul Bugetar, reieșind din limitele resurselor prevăzute în bugetele anuale și în baza consultărilor cu personalul FMI.

Reforma regulatorie

32. O parte componentă a reformei administrației publice centrale este reforma regulatorie, care are ca obiectiv crearea unui mediu deschis, flexibil și cu costuri scăzute pentru facilitarea investițiilor și inovațiilor în afaceri. Această reformă prevede două etape principale (i) dereglementarea și simplificarea și (ii) consolidarea capacității de reglementare adecvată în cadrul instituțiilor publice. În acest sens, în cadrul primei etape a reformei, în perioada anilor 2003-2005 au fost întreprinse mai multe acțiuni orientate la (a) simplificarea și centralizarea procedurii de licențiere, (b) simplificarea procedurii de înregistrare a întreprinderii; (c) reducerea conflictelor de interes dintre rolul inspecțiilor și interesele personalului angajat de aceste inspecții. În cadrul acestui proces de „ghilotină” a fost redus semnificativ numărul de autorizații, permise, licențe și certificate, care reglementează activitatea de întreprinzător (actualmente majoritatea urmează să fie eliberate cu titlul gratuit într-un număr limitat de zile). De exemplu, numărul activităților pentru care se solicită obținerea autorizațiilor și licențelor a fost redus de la 360 la 49, iar termenul de valabilitate al acestora a fost majorat.

33. Guvernul, prin elaborarea proiectului Strategiei Naționale, care va fi aprobat până la 30 iunie 2006, se angajează să transforme reforma regulatorie într-un proces continuu. În conformitate cu Strategia, etapa a doua a reformei regulatorii va demara odată cu aprobarea de către Parlament a Legii cu privire la Principiile și Mecanismele de Bază de Reglementare a Activității de Întreprinzător în primul semestru al anului 2006 și se va finaliza la începutul anului

2008. Legea în cauză va permite revizuirea și simplificarea cadrului legal ce reglementează activitatea de întreprinzător. Strategia prevede, de asemenea, sporirea gradului de transparență în aplicarea legilor și actelor normative prin instituționalizarea, până la 30 septembrie 2006, a sistemului de evaluare a impactului regulatoriu (EIR). De asemenea, după exemplul funcționării ghișeului unic la înregistrarea întreprinderilor, până la 30 septembrie 2006 va fi creat ghișeul unic pentru licențiere.

Managementul finanțelor publice

34. Guvernul va continua procesul de îmbunătățire a managementului finanțelor publice prin promovarea reformelor necesare pentru ajustarea instituțiilor bugetare și a cadrului legislativ la cerințele și standardele Uniunii Europene. Proiectul Managementul Finanțelor Publice implementat cu suportul Băncii Mondiale și a altor parteneri de dezvoltare are ca scop introducerea celor mai bune practici privind procesul de elaborare, executare și raportare a bugetului, privind evidența contabilă, exercitarea controlului și auditului financiar și crearea unui sistem integrat informațional de gestionare a finanțelor publice.

35. Pentru a îmbunătăți managementul operațiunilor de casă, Guvernul a închis conturile teritoriale de venituri ale fondului social în băncile comerciale și a transferat mijloacele la conturile respective în Trezorerie. Totodată, Guvernul planifică închiderea conturilor de casă ale Inspectoratului Fiscal de Stat în băncile comerciale și stabilirea unui sistem care va permite Trezoreriei să monitorizeze lunar restul conturilor instituțiilor bugetare menținute în băncile comerciale (până la 31 martie 2006). Între timp, până la 30 septembrie 2006, Guvernul va elabora un plan – cu asistența tehnică acordată de FMI – pentru transferarea în 2007 la Trezorerie a conturilor de cheltuieli a fondului social și fondului de asigurări în medicină, precum și a conturilor de venituri (mijloacele proprii speciale) a instituțiilor bugetare (de exemplu, reducerea zilnică la zero a disponibilităților autorităților publice din afara sistemului Trezoreriei de Stat). Până în 2010, când va fi pe deplin implementat sistemul de gestionare a finanțelor publice, plățile fondului social și fondului de asigurări în medicină vor fi efectuate de Trezorerie.

Privatizarea și gestionarea patrimoniului public

36. Guvernul intenționează să optimizeze gestionarea patrimoniului public și să revigoreze procesul de privatizare. În acest scop, pe parcursul anului 2005, Guvernul a efectuat inventarierea și evaluarea performanțelor întreprinderilor cu participarea statului și a efectuat un studiu detaliat al metodelor de privatizare aplicate în Moldova. În baza constatărilor acestor studii, a fost elaborat concepția cu privire la gestionarea și deetatizarea patrimoniului public care, în perspectiva apropiată, are drept scop transformarea în societăți pe acțiuni a întreprinderilor supuse privatizării și introducerea principiilor gestionării corporative pentru restul întreprinderilor. Deși nu toate întreprinderile de stat vor fi transformate în societăți pe acțiuni din start (reieșind din considerente de cost), aceste întreprinderi vor fi puse în aceleași condiții ca și alte companii pe acțiuni. De exemplu, aceste întreprinderi vor calcula și vor plăti dividende acționarilor, dacă va fi oportun, și vor fi administrate de consilii cu participarea majoritară a reprezentanților Ministerului Finanțelor sau Ministerului Economiei și Comerțului.

37. În scopul promovării transparenței bugetare, Ministerul Finanțelor, în conformitate cu Manualul FMI de Statistică a Finanțelor Publice (2001), va efectua o analiză anuală a rezultatelor financiare a întreprinderilor de stat și a societăților pe acțiuni în care statul deține cote procentuale. Începând cu elaborarea procesului bugetar pentru 2008, analiza rezultatelor financiare se va efectua pentru toate întreprinderile de stat și societățile pe acțiuni în care statul deține mai mult de 51 procente. Rezultatul acestui studiu va fi prezentat Parlamentului ca material de fond suplimentar la Nota Explicativă la proiectul Legii Bugetului de Stat. Până la 30 septembrie 2006 Guvernul va adopta o decizie cu privire la crearea unei secții responsabile pentru această activitate în cadrul Ministrului Finanțelor. În acest scop, modificările la Legea cu privire la Întreprinderea de Stat vor fi prezentate Parlamentului până la 30 iunie 2006 și vor fi aprobate de legislativ până la 31 decembrie 2006. În primul semestru ale 2008, Guvernul va

evalua rezultatele acestor reforme și, după caz, va propune transformarea în societăți pe acțiuni a tuturor întreprinderilor de stat.

38. În vederea accelerării procesului de deetatizare, Guvernul ia în considerație un spectru vast de mecanisme, inclusiv parteneriatele între sectoarele public și privat. În primul trimestru ale 2006, Guvernul intenționează să introducă modificări în Hotărârile Guvernului, având drept scop raționalizarea procesului de privatizare. Totodată, Guvernul planifică revizuirea și prezentarea Parlamentului a unei liste lărgite a întreprinderilor pentru includerea acestora în programul de privatizare, în baza studiului efectuat în 2005. Mai mult, se presupune că proiectul Legii cu privire la Gestionarea și Deetatizarea Patrimoniului Public (care va include un cadru de raportare pentru întreprinderile publice bazat pe prevederile Manualului FMI de Statistică a Finanțelor Publice din 2001) și modificările și completările la Legea privind Datoria Publică care va prevedea prezentarea Ministerului Finanțelor a rapoartelor obligatorii privind toate datoriile întreprinderilor de stat vor fi prezentate Parlamentului pentru examinare până la 30 septembrie 2006 și vor fi aprobate de Parlament până la 31 decembrie 2006.

39. Guvernul consideră că procedura aplicată curent la restructurarea întreprinderilor nesolvabile prin intermediul Consiliului Creditorilor necesită a fi perfecționată. În scopul diminuării impactului bugetar al datoriilor fiscale ale întreprinderilor nerentabile, precum și pentru eliminarea concurenței neloiale, Guvernul urmează să înainteze propuneri privind modificarea și completarea Legii Insolvabilității (nr. 632-XV din 14 noiembrie 2001), care ar prevedea înlocuirea Consiliului Creditorilor cu un sistem nou pentru soluționarea problemelor de insolvabilitate începând cu anul 2007. Totodată, Guvernul va prevedea termenul limită până la 30 septembrie 2006, după expirarea căruia Consiliul Creditorilor nu va accepta noi cazuri de reeșalonare a datoriilor. Mai mult ca atât, din februarie până în septembrie 2006, Consiliului Creditorilor urmează să semneze acorduri noi de reeșalonare a datoriei, suma totală a cărora nu va depăși 100 milioane lei, cu termenul de scadență deplină a sumei fiecărei datorii restructurate într-un termen de cel mult trei ani de zile. În acest context, acorduri noi vor fi considerate acele acorduri care încă nu au trecut la etapa post-moratoriu, adică acordurile care se referă la cazuri absolut noi de restructurare, precum și la cazurile, referitor la care Consiliul Creditorilor cu a adoptat Planuri de restructurare până la 31 ianuarie 2006. Consiliul Creditorilor va fi desființat până la 31 decembrie 2006, iar competențele de monitorizare a acordurilor de reeșalonare semnate anterior vor fi atribuite Inspectoratului Fiscal de Stat și judecătoriilor respective. Totodată, Guvernul intenționează să perfecționeze cu asistența FMI cadrul legislativ, normativ și instituțional care vizează procedura de faliment.

40. Guvernul își propune aprobarea unei noi strategii de promovare a exporturilor, care ar spori capacitățile Republicii Moldova de a penetra piețele externe. În mod particular, se pune obiectivul de diversificare a piețelor de desfacere și reducere a barierelor tarifare și netarifare în calea comerțului exterior. Începând cu 1 august 2005, Sistemul Informațional Asycuda World se implementează la toate birourile vamale. Guvernul intenționează să elaboreze o Strategie de administrare a riscurilor vamale în vederea creării profilurilor de risc. De asemenea, începând cu 30 septembrie 2006, va fi abrogată cerința de a tranzacționa exportul cerealelor prin intermediul Bursei de Mărfuri, iar în continuare astfel de cerințe nu vor fi introduse pentru alte produse de export. Totodată, nu vor exista restricții privind modalitatea de transportare (tren vs. camion) pentru produsele agricole. Concomitent, îmbunătățirea administrării fiscale (menționată mai sus) va duce la consolidarea capacității Inspectoratului Fiscal de Stat în combaterea facturării sub prețul mărfii la efectuarea operațiunilor de comerț extern.

41. Moldova este pe deplin angajată în implementarea Planului de Acțiuni Republica Moldova-UE semnat în februarie 2005. Planul acoperă aproape toate aspectele activității politice, economice și sociale ale Moldovei și corespunde obiectivelor SCERS. În scopul evitării dublării eforturilor, Guvernul intenționează să coordoneze implementarea și monitorizarea ambelor planuri într-un mod consecvent, în baza consultărilor cu Comisia Europeană, Banca Mondială, FMI și cu alte părți interesate.

Tabelul 1. Acțiuni de prioritate. Criteriile de realizare a indicatorilor structurali și indicatorii structurali de performanță

Acțiuni de prioritate

Respectarea tuturor indicatorilor macroeconomici cantitativi stabiliți pentru sfârșitul lunii martie 2006.

Transferarea depozitelor guvernului central (cu excepția conturilor Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, Casei Naționale de Asigurări Sociale, fondurilor speciale și extrabugetare, precum și a sumei de până la 100 milioane lei rezervate pentru deservirea datoriei externe) din băncile comerciale la Banca Națională.

Remiterea către Parlament a modificărilor la Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei, care va stabili că obiectivul principal a BNM constă în asigurarea stabilității prețurilor, va interzice creditarea directă a Guvernului și va consolida independența membrilor Consiliului de Administrație al Băncii Naționale la exercitarea funcțiilor și atribuțiilor lor și va acorda NBM autoritatea deplină asupra politicii monetare.

Revocarea modificărilor la Articolul 5 (3) din Legea cu privire la Combaterea Spălării Banilor și Finanțării Terorismului, în ceea ce privește raportarea tranzacțiilor efectuate de nerezidenți, care au fost introduse prin Legea Nr. 255-XVI.

Închiderea conturilor de casă ale Inspectoratului Fiscal de Stat și a conturilor de venituri ale unităților teritoriale ale Casei Naționale de Asigurări Sociale în băncile comerciale și înlocuirea acestora cu conturile stabilite la Trezorerie; implementarea unui sistem care va permite ca Trezoreria să monitorizeze lunar celelalte conturi ale instituțiilor bugetare în băncile comerciale (inclusiv conturile Serviciului Vamal).

Anunțarea concursului de selectare a companiei care va efectua evaluarea independentă a valorii Băncii de Economii.

Criteriile propuse de realizare a indicatorilor structurali și indicatorii structurali de performanță propuși

	MEFP	Data
Criteriile de realizare a indicatorilor structurale		
Nici Guvernul și nici NBM nu vor acorda regim preferențial Băncii de Economii (inclusiv în ceea ce privește impozitarea, accesul la depozitele guvernului, sau abținerea prudențială).	¶27	Permanent
Prezentarea Parlamentului spre aprobare a modificărilor la legea cu privire la întreprinderea de stat, prin care sunt stabilite condițiile de guvernare corporativă similare celor stabilite pentru companiile pe acțiuni.	¶37	30 iunie 2006
Aprobarea de către Parlament a modificărilor la Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei, prin care se stabilește asigurarea stabilității prețurilor ca obiectiv principal al BNM și se interzice creditarea directă a guvernului, astfel consolidând independența membrilor Consiliului de Administrație a BNM la exercitarea funcțiilor și atribuțiilor lor și atribuirea BNM împuternicirilor depline asupra politicii monetare.	¶24	31 iulie 2006
Consiliului Creditorilor urmează să semneze în perioada februarie-septembrie acorduri de reșalonare a datoriilor, suma totală a cărora nu va depăși 100	¶39	30 septembrie 2006

milioane lei, iar perioada de achitare deplină a datoriei acestor întreprinderi nu va depăși trei ani.

<p>Guvernul va adopta strategia de reformă a administrației fiscale și un plan de implementare a strategiei, cu scopul general de reducere a poverii administrative a sistemului fiscal și de consolidare a sistemului de colectare a veniturilor, care va include, în special, o abordare a controlului fiscal și impunerii executării legislației din perspectiva riscurilor, perfecționarea procesului de restituire a TVA și aplicarea metodelor indirecte de evaluare a obligațiilor fiscale, inclusiv ca măsură de combatere a facturării sub prețul mărfii în operațiunile de comerț extern.</p>	¶21	Sept. 30, 2006
---	-----	----------------

Indicatorii structurali de performanță

<p>Trecerea majorării de preț la gazele naturale importate către consumatori (gospodăriile casnice și întreprinderi), asigurând ca tarifele să fie stabilite la un nivel de recuperare a costurilor și menținând în continuare sistemul curent de compensații nominative.</p>	¶22	Permanent
<p>Stabilirea unui sistem responsabil pentru efectuarea evaluării impactului reformei regulatorii vis-a-vis noile legi și regulamente.</p>	¶33	30 septembrie 2006
<p>Elaborarea unui plan pentru transferarea în 2007 a conturilor speciale de venituri (proprie) ale unităților bugetare și ale conturilor de cheltuieli ale fondului social și ale fondului de asigurări în medicină la Trezorerie (de exemplu, reducerea zilnică la zero a disponibilităților unităților bugetare în băncile comerciale).</p>	¶35	30 septembrie 2006
<p>Eliminarea cerinței privind tranzacționarea exportului de cereale prin intermediul Bursei de Mărfuri.</p>	¶40	30 septembrie 2006
<p>Adoptarea de către Guvern a strategiei pentru consolidarea procedurilor de faliment.</p>	¶39	30 septembrie 2006
<p>Remiterea Parlamentului spre aprobare a Legii cu privire la Gestionarea și Deetatizarea Patrimoniului Public (care va include cadrul de raportare pentru întreprinderile de stat în baza Manualului „Statistica Finanțelor Publice” (GFS 2001)) și a modificărilor la Legea cu privire la Datoria Publică prin care se va prevedea prezentarea obligatorie Ministerului Finanțelor a rapoartelor privind toate datoriile acumulate de întreprinderile de stat.</p>	¶38	30 septembrie 2006
<p>Elaborarea unui plan pentru a asigura o bază financiară durabilă pentru Casa Națională de Asigurări Sociale (pentru bugetul anului 2008)</p>	¶23	31 decembrie 2006
<p>Prezentarea Parlamentului spre aprobare a proiectelor de legi cu privire la serviciul public</p>	¶31	31 decembrie 2006
<p>Consiliul Creditorilor va fi oficial desființat. Inspectoratul Fiscal de Stat va asuma responsabilitatea pentru monitorizarea datoriilor fiscale neachitate, iar instanțele judecătorești respective se vor ocupa cu perceperea datoriilor non-fiscale.</p>	¶39	31 decembrie 2006
<p>Finalizarea analizei detaliate funcționale a tuturor ministerelor și agențiilor din cadrul administrației publice centrale</p>	¶30	31 decembrie 2006
<p>Anunțarea câștigătorului concursului pentru efectuarea evaluării independente a</p>	¶27	31 decembrie

BEM

2006

Aprobarea de către Parlament a Legii cu privire la Managementul și
Deetățarea Patrimoniului de Stat și a Legii cu privire la Datoria Publică.

¶38

31 decembrie
2006